

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

เทคนิคการพิมพ์แบบฉีดหมึกและสภาพนำไฟฟ้าของ
หมึกผสมท่อนาโนคาร์บอนบนฟิล์มที่โค้งงอได้

ผู้เขียน

นายเจษฎา จันทรผา

ปริญญา

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ฟิสิกส์)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อ. ดร. พิศยัฐ สิงห์ใจ

บทคัดย่อ

ในการทดลองนี้ ได้ทำการหาอัตราส่วนผสมของท่อนาโนคาร์บอน/ตัวทำละลาย/หมึก ที่สามารถพิมพ์ได้โดยเครื่องพิมพ์ Lexmark Z645 การทดลองแบ่งออกเป็นสองส่วนคือส่วนของวิธีการจุ่มเคลือบและวิธีการพิมพ์แบบฉีดหมึก ซึ่งใช้สารเอ็นเอ็มพีเป็นตัวทำละลายในหมึกผสมท่อนาโนคาร์บอน ผลการทดลองพบว่า อัตราส่วนโดยน้ำหนักของท่อนาโนคาร์บอน/สารเอ็นเอ็มพี/ท่อนาโนคาร์บอนคือ 1:5: 14 เป็นอัตราส่วนที่สามารถพิมพ์แบบฉีดหมึกได้ ซึ่งมีค่าสภาพนำไฟฟ้าเป็น 0.165 ซีเมนต์ต่อเซนติเมตร ภาพจากกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราดแสดงให้เห็นการกระจายตัวได้ดีของท่อนาโนคาร์บอนในหมึก และจากภาพตัดขวางของแผ่นฟิล์มพบว่า มีความหนา 2.4 ไมครอน ซึ่งมีธาตุที่เป็นองค์ประกอบหลักเป็นเปอร์เซนต์อะตอม คือ คาร์บอน 82.08, ออกซิเจน 12.64, อะลูมิเนียม 4.69, กำมะถัน 0.28 และโปแตสเซียม 0.29 เปอร์เซ็นต์ แผ่นฟิล์มมีความหนาบพื้นผิวเป็น 280 นาโนเมตร และ มีพีครามานสามตำแหน่งที่ 1198, 1350 และ 1580 เซนติเมตร⁻¹ ซึ่งตำแหน่งที่ 1198 เซนติเมตร⁻¹ เป็นพีคของหมึก ส่วนตำแหน่งที่ 1350 และ 1580 เซนติเมตร⁻¹ เป็นตำแหน่งพีค I_D และ I_G ของท่อนาโนคาร์บอนในหมึกตามลำดับ

Thesis Title Ink-jet Printing Technique and Electrical
Conductivity of Carbon Nanotube-ink
Composite on Flexible Films

Author Mr. Jedsada Junpha

Degree Master of Science (Physics)

Thesis Advisor Dr. Pisith Singjai

ABSTRACT

The aim of this experiment was to find the printable ratio of CNTs/solvent/ink mixture for ink-jet printing by Lexmark Z645. The experiments were divided into two major parts, the dip coat and the ink-jet printing experiments. N-methyl-2-pyrrolidone (NMP) was used as a solvent for CNTs-ink mixture. It was found that the weight ratio of CNTs/NMP/ink of 1:5:14 was successfully printed by the ink-jet printing with a electrical conductivity of 0.165 S/cm. Scanning electron microscopy image confirmed that CNTs were well dispersed in the composite films. A cross-section image of the films shown a thickness of 2.4 μm of 82.08 at.% carbon, 12.67 at.% oxygen, 4.69 at.% aluminum, 0.28 at.% sulfur and 0.29 at.% potassium. The films shown surface roughness of 280 nm and three Raman peaks at 1198, 1350 and 1580 cm^{-1} . The peak at 1198 cm^{-1} was arisen from ink, whereas the peak at 1350 and 1580 cm^{-1} were ID and IG bands of CNTs, respectively.